

Täysistunto

Torstai 18.11.2021 klo 16.00—19.38

9. Uhanalaisten lajien metsästäminen kiellettävä metsästyslaissa

Kansalaisaloite KAA 9/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 60 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.11 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Puhumme täällä tänään uhanalaisten lajien metsästämisestä. Uhanalaiset lajit ovat nimensä mukaan lajeja, joihin kohdistuu uhka — uhka siitä, että ne häviävät luonnostamme. Monelle suomalaisellekin on tullut yllätyksenä, että on olemassa lukuisia uhanalaisia lajeja, joita saa metsästää. Onkin kieltämättä ristiriitaista, että samaan aikaan, kun me tuemme ennätyksellisesti luonnonsuojelua ja teemme ennätyksellisiä panostuksia suomalaista luontoa ja uhanalaisia lajeja suojataksemme, niin toisaalla on mahdollista myös tappaa näitä samoja lajeja luvallisesti. Tämä on eittämättä sovittamaton ristiriita luonto- ja metsästyspolitiikassamme. Nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite pyrkii kieltämään uhanalaisten lajien metsästyksen. En voi muuta kuin todeta, että tämä tavoite on erittäin kannatettava. Kiitos kaikille tämän aloitteen tekijöille ja sitä edistäneille. Työ on ollut tärkeää.

Uhanalaisten lajien metsästystä olisi rajoitettava. Se on paitsi eettisesti myös moraalisesti oikein. Se kääntyy myös pitkällä tähtäimellä metsästyksen eduksi. Esimerkki, joka uhanalaisten lajien metsästyksestä on helppo nostaa, on vesilinnut. Uhanalaisista vesilinnuista esimerkiksi tukkasotka, nokikana ja haapana ovat niin sanotusti vapaata riistaa. Näitä lintuja on viime vuonna päätyntä saaliiksi tuhansittain. Osa uhanalaisista vesilinnuistamme on suojeltu, ja niiden metsästäminen on rangaistavaa. Olisi ehdottomasti johdonmukaista, että kaikkia lajeja kohdeltaisiin samalla tavalla. Uhanalaisia lajeja ei pidä saada metsästää. Ajatukselle siitä, että uhanalaisia lajeja saisi metsästää, ei ole myöskään kansalaisten tukea. Kyselyn mukaan yli 60 prosenttia suomalaisista kannattaa uhanalaisten lajien metsästyksen kieltä. Suomalaisten oikeudentuntoon ja ajatusmaailmaan ei selvästi sovi uhanalaisten lajien metsästäminen.

Arvoisa puhemies! Uhanalaisten lajien metsästyksen kiellon ei tarvitse olla ikuinen. Tässä aloitteessa nimenomaan katsotaan, että kieltä on väliaikainen ja turvaa nimenomaan uhanalaisten lajien metsästyksen. Jos jokin laji toipuu ja uhka väistyy, voidaan asiaa tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

kastella uudelleen. Metsästys voitaisiin sallia uudelleen, jos lajin kanta elpyy. Pitkällä tähtäimellä on tosiaan myös metsästäjien etu, että kannat säilyvät elinvoimaisina. Tiedän, että jo nyt moni metsästäjä toimii onneksi vastuullisesti ja pidättäytyy uhanalaisten lajien metsästyksestä. Haluan kiittää kaikkia niitä metsästäjiä, jotka näin toimivat ja kunnioittavat luonnon kantokykyä omalla toiminnallaan. Nykyinen lainsäädäntö antaa kuitenkin väärän viestin niille, jotka eivät ole asiaa omatoimisesti pysähtyneet pohtimaan.

Meillä on paljon tietoa lajien kannoista ja kehityksestä, ja tuota tietoa tuotetaan jatkuvasti lisää. On aivan välttämätöntä, että huolehdimme niistä lajeista, jotka olemme tunnistanee uhanalaisiksi. Ei näitä lajeja kuulu vaarantaa lisää, vaan suojella. Kaikkein raskauttavinta on, että osan lajeista uhanalaisuuden taustasyynä on nimenomaan metsästys. Luontoomme kohdistuu paljon kuormitusta ja uhkaa. Meidän tehtävämme on pitää luonnon puolta. Uhanalaiset lajit kaipaavat suojaa ja turvaa.

Haluan vielä uudelleen kiittää tämän aloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia siitä, että pidätte luonnon puolta ja ääntä niiden puolesta, jotka eivät siihen itse pysty. Kannatan koko sydämestäni tätä aloitetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, poissa. — Edustaja Petelius, olkaa hyvä.

18.15 Pirkka-Pekka Petelius vihr: Arvoisa puhemies! Värderade talman! Ensinnäkin kiitokset tämän aloitteen tekijöille. Tämän aloitteen tarkoitus ei ole syyllistää metsästäjiä, kuten tässä todettiin, tai vaikeuttaa metsästämistä, ainoastaan suojella uhanalaisia lajeja. Tässä aloitteessa uhanalaisten lajien rauhoitus olisi tilapäistä, ja metsästys voitaisiin sallia taas, jos lajin kanta elpyy. Kun metsästys kohdistuu elinvoimaisiin lajeihin, uhanalaisten lajien kannoilla on suurempi mahdollisuus elpyä. On siis meidän kaikkien etu, että riistalajien kannat ovat elinvoimaisia. Esimerkiksi viime vuonna uhanalaisten lajien osuus, kuten tästä tuli selville, vesilintusaaliista on ollut 10 prosentin luokkaa suurin piirtein. Näiden lajien tilapäinen rauhoittaminen ei pienentäisi metsästyssaalista merkittävästi. Ja WWF:n tilaaman kyselytutkimuksen mukaan 63 prosenttia suomalaisista kieltäisi uhanalaisten lajien metsästyksen. Tutkimuksen perusteella vain 33 prosenttia ylipäätään tiesi, että uhanalaisten lajien metsästys on Suomessa sallittua.

Tämän ohella haluaisin nostaa tässä henkilökohtaisesti omana huomionani esiin, että aloite ja metsästyslaki eivät koske kaloja. Vaelluskalakantamme ovat erittäin uhanalaisia, ja minun mielestäni niitäkin tulisi auttaa. — Kiitos. [Tuomas Kettunen: Hyvä huomio edustaja Peteliukselta!] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

18.17 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Me elämme kuudetta sukupoltoaaltoa. Luonnon monimuotoisuus on uhattuna, kun yhä suurempi ja suurempi osa eliölajeista on vaarantunut ja uhanalaistunut. Suurin ja tärkein syy luonnon monimuotoisuuden heikkenemiselle kautta linjan on ihmisen aiheuttama elinympäristöjen häviäminen. Toisin sanoen ihmisen teollinen maankäyttö, esimerkiksi luonnonmetsien ja soiden muokkaaminen metsätalouden ja maatalouden käyttöön, on suoraan pois elinympäristöistä. Kun luontaiset elinympäristöt vähenevät ja jopa häviävät, se aiheuttaa suoraan myös lajikantojen heikkenemistä ja vaarantumista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

No, vasemmiston mielestä on tätä taustaa vasten ristiriitaista, että samalla, kun yhteiskunta käyttää resursseja lajien suojeluun, uhanalaisia eläinkantoja voidaan heikentää metsästyksellä. Kansalaisaloitteessa kuvataan oikeaa ongelmaa, sillä taantuvan lajin metsästys ei ole kestävä. Elinympäristöjen heikentämisen pysäyttämisen lisäksi myös metsästämisen olisi vähintään oltava ehdollista sille, että lajissa on elinvoimainen kanta. Ja henkilökohtaisena mielipiteenä tämän lisäksi katson, että metsästämistä ja sen tarpeellisuutta suhteessa eläinten oikeuksiin olisi ylipäättään tarkasteltava kriittisesti.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteessa mainitaan Suomen 17 lainsuojatonta riista- ja rauhoittamatonta lajia, joita uhanalaisuudestaan huolimatta saa Suomessa metsästää. Uhanalaista metsähanhea saa Suomessa metsästää, samaten koko maailmassa uhanalaista allia. Jos me suhtaudumme luontokatoon vakavasti, meidän on puututtava ensimmäiseksi näin ilmeisiin epäkohtiin ja lakattava pahentamasta luonnon monimuotoisuuden kriisiä.

Kansalaisaloitteen tekijät haluavat muuttaa metsästyslakia siten, että eläinlajin ollessa Suomessa, Euroopassa tai maailmanlaajuisesti uhanalainen se on säädettävä valtioneuvoston asetuksella aina rauhoitetuksi, jollei lajia ole muutoin lailla rauhoitettu. Itse kannatan lämpimästi sen selvittämistä, kuinka tämän kansalaisaloitteen hyvää tavoitetta voitaisiin toteuttaa.

Haluan lopuksi vielä kiittää aloitteentekijöitä ja kaikkia sen allekirjoittaneita tästä tärkeästä aloitteesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

18.20 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on nostanut luonnonsuojelurahoituksen historiallisen korkealle tasolle. Näillä rahoilla on ennallistettu, kunnostettu ja hoidettu monenlaisia uhanalaisten lajien elinympäristöjä. Se onkin välttämätöntä, jotta saamme pysäytettyä luontokadon ja vahvistettua luonnon monimuotoisuutta.

No, kuten täällä on todettu, tämän kanssa ristiriidassa on se, että samalla kun panostamme vaarassa olevien lajien ja niiden elinympäristöjen suojeluun, mahdollistaa lainsäädäntömme uhanalaisten lajien heikentämisen sallimalla niiden metsästyksen. Kansalaisaloite uhanalaisten lajien metsästyksen kieltämiseksi tarttuu tähän epäkohtaan. Aloitteessa esitetään metsästyslakiin muutosta, jolla uhanalaiset lajit rauhoitetaan metsästykseltä. Haluan myös kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja kaikkia sen allekirjoittaneita tämän tärkeän asian esiin nostamisesta.

Arvoisa puhemies! Joka yhdeksäs laji Suomessa on uhanalainen ja vaarassa kuolla sukupuuttoon. Suomessa on tällä hetkellä 17 kansallisesti, Euroopassa tai maailmanlaajuisesti uhanalaiseksi luokiteltua eläinlajia, joita saa metsästää. Nämä lajit ovat pääasiassa lintuja. Erittäin uhanalaisten lajien joukosta löytyy sellaisia lintuvesiltämme tuttuja lajeja kuin tukkasotka, haahka ja nokikana. Moni ei varmaan tule ajatelleeksi, että ne ovat uhanalaisia ja niitä saa metsästää.

Useimpien uhanalaisten riistavesilintujen kohdalla taantuminen on ollut jatkuvaa ja pitkäaikaista. Niiden kantojen elpyminen edellyttää laajoja, tehokkaita ja monipuolisia suojelutoimenpiteitä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Taantuva kanta ei välttämättä kestä metsästyksestä aiheutuvaa lisäkuolleisuutta. Huomionarvoista on myös se, että viime vuosina uhanalaisten lajien osuus vesilintusaaliista on ollut 10 prosentin luokkaa. Näiden lajien tilapäinen rauhoittaminen ei siis pienentäisi metsästyssaalista merkittävästi, jos joku ajattelee, että sillä tässä asiassa olisi jotakin merkitystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

Arvoisa puhemies! Meillä on kaikki edellytykset toimia nykyistä paremmin uhanalaisten lajien suojelemiseksi ja luontokadon torjumiseksi. Suomessa on lajien tilasta paljon ajantasaista tietoa, jota voidaan tässä hyödyntää.

Kansalaisaloitteen tarkoituksena on ohjata metsästys elinvoimaisiin lajeihin, jotta taantuneet ja uhanalaiset lajit voivat elpyä. Suomen tulee kantaa vastuuta myös kansainvälisesti uhanalaiseksi luokitelluista lajeista. Suomen populaatiolla voi näiden lajien kohdalla olla suuri merkitys koko lajin säilymisen kannalta.

On selkeä epäkohta, että tämänhetkinen käytäntömme mahdollistaa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti uhanalaiseksi määriteltujen lajien heikentämisen. Sallimalla uhanalaisten lajien pyynnin annamme metsästyksen harrastajille virheellisen vaikutelman siitä, että niiden metsästys olisi ekologisesti kestävä, koska sitä se ei ole.

Arvoisa puhemies! Luontokato on viime vuosina noussut ilmastomuutoksen rinnalle ihmiskuntaa uhkaavaksi vakavaksi kriisiksi, ja tähän kriisiin meidän täytyy kaikin keinoin nyt pystyä vaikuttamaan.

Tämän asian kannalta, jota nyt käsittelemme, on hyvä todeta se, että moni metsästäjä toimii jo itse vastuullisesti ja pidättäytyy uhanalaisten sorsalintujen metsästämisestä, mutta tätä vastuuta ei voida säilyttää vain yksittäisten metsästäjien harteille.

Vihreiden ryhmä tukee tätä kansalaisaloitetta lämpimästi ja onkin jo esittänyt, että maa- ja metsätalousministeriön tulisi viipymättä rauhoittaa kaikki uhanalaiset vesilinnut metsästykseltä, kunnes niiden kannat on saatu elpymään. Toivon todella, että tämä tärkeä kansalaisaloite saa ansaitsemansa huomion ja huolellisen käsittelyn eduskunnassa ja voisimme siihen myös täällä lopulta yhtyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

18.24 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen perimmäinen tarkoitus on toki hyvä, ja monet lajit pitääkin rauhoittaa. Rauhoittamisen yleistäminen koskemaan kaikkia uhanalaisiksi Suomessa, Euroopassa tai maailmanlaajuisesti julistettuja lajeja olisi kuitenkin suuri virhe eikä millään tavoin kannatettavaa. Metsästäminen on tärkeä tapa hoitaa monen lajin kantaa ja estää sen kasvaminen niin suureksi, että kyseinen eläinlaji aiheuttaa ihmiselle sietämättömiä vahinkoja.

Hyvä esimerkki on valkoposkivanha, joka aiheuttaa muun muassa satovahinkoja ja jonka kanta on päässyt Suomessa kasvamaan rajusti johtuen EU:n lintudirektiivin tiukasta tukinnasta. Toinen vastaava esimerkki on merimetso, joka tuhoaa saariston luontoa ja vaikeuttaa erittäin paljon ammattikalastusta. Kolmas esimerkki on susi, jonka kanta on Suomessa päässyt kasvamaan liian suureksi. Kotimaakunnassani Varsinais-Suomessa on Suomen tihein susikanta.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme kannanhoidollista metsästystä voidaksemme vähentää eläinten aiheuttamia pääosin taloudellisia vahinkoja. Samalla luonnon monimuotoisuutta pitää tietysti vaalia ja harjoittaa kannanhoitoa vastuullisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.25 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiviranta käytti hyvän puheenvuoron. Kansalaisaloitteen tekijöillä perimmäinen tarkoitus on todellakin hyvä. Tämän kansalaisaloitteen tarkoitus ei ole syyllistää metsästäjiä. Tarkoituksena ei ole myös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

kään estää metsästystä tämän kansalaisaloitteen myötä, vaan muutoksella pyrittäisiin suuntaamaan metsästyspaine elinvoimaisiin lajeihin ja mahdollistamaan uhanalaisten riistalajien kantojen elpyminen.

Edustaja Kiviranta tässä toi esille, että meillä on aika hyvä kanta nyt valkoposkihanhi-kin osalta, ja nämä valkoposkihanhi-kin ovat tehneet tuhoja suomalaisille viljelijöille tuolla Itä-Suomessa. Edustaja Kiviranta myös totesi, että merimetsot tekevät täällä rannikolla omia tuhojaan. Täytyy muistaa, että metsästäjät haluavat kantoja pitää kunnossa, niin että tällaisia tuhoja ei pääse syntymään. Mutta myöskään metsästäjät eivät halua sitä, että nämä kannat pääsisivät siihen tilanteeseen, että muodostuisi tilanne, että kannat tulisivat uhanalaisiksi.

Kannatan nykyistä metsästyslakia. Se on hyvä. Tarvittaessa voi toimia metsästyslain pohjalta annettavien asetusten kautta.

Mutta ehkä minä lähtisin tästä metsästyslaista muuttamaan 19 a §:ää, kun tässä sudet mainittiin. Nimittäin tällä hetkellä Suomen lainsäädännössä metsästyslain osalta, jos suurpeto, esimerkiksi susi, hyökkää oman omaisuuden kimppuun tai turmelee, tämmöisessä tilanteessa metsästäjä tai kotieläinten hoitaja ei pysty tekemään mitään, tai jos hän tekee ja suojelee omaa omaisuuttaan ja ampuu esimerkiksi suden, niin häntä syytetään törkeästä metsästysrikkomuksesta. Olisiko jo vihdoinkin ja viimein suunta muuttua tätä metsästyslain 19 a §:ää ja mennä Ruotsin malliin? Totta kai aina pitää tutkia, aina pitää tapauskohtaisesti katsoa, mutta ei tulisi syyttää aina törkeästä metsästysrikkomuksesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

18.28 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tätä kansalaisaloitetta voisi kutsua tekniseksi korjaukseksi. Sen keskeisenä sisältönä on huomio siitä, että asetusperustainen sääntely ei ole kyennyt seuraamaan tieteellistä uhanalaisuusarviota ja että me tarvitaan jokin toinen sääntelymekanismi, jotta me päästään niihin tavoitteisiin, joihin metsästyslaissa on alun perin pyritty. Tällaisen pitäisi tietysti hoitua tässä talossa itsekorjauksena, mutta kun näin ei ole käynyt, on hyvä, että kansalaiset ovat aktiivisia ja puuttuvat asiaan.

Viimeisen, vuonna 2019 tehdyn kansallisen punaisen kirjan arvion mukaan joka yhdeksäs arvioiduista lajeista oli Suomessa uhanalainen. Ensisijainen syy ei ole metsästys vaan elinympäristöjen katoaminen, mutta silti tilanteen päästyä huonoksi myös metsästystä on syytä aktiivisesti rajoittaa muiden toimien ohessa.

Kuitenkin korostaisin, arvoisa puhemies, että tässä yhteydessä meillä selvästi on myös monenlaisia tiedollisia puutteita ja haasteita. Yksi niistä tuli esiin, kun valmistauduin tähän täysistuntokäsittelyyn. Nimittäin ei löytynyt mistään auki kirjoitettua listaa, mitkä ne 17 lajia olivat. Lopulta onnistuin löytämään niistä 16, mutta nämäkin löytyivät kahdesta eri lähteestä, ja yksi siis jäi edelleen minulle arvoitukseksi. No, kuitenkin ajattelin luetella nämä 16, jotka löysin, sen takia, että selvästi salissa on muillakin ollut vaikeuksia näiden 17:n tunnistamisessa. Valkoposkihanhi ja merimetso varmasti eivät kuulu näihin, sudesta en siten tiedä, olisiko se ollut se mystinen 17. laji, mutta nämä muut ovat ainakin lintulajeja: punasotka, tukkasotka, haahka, nokikana, metsähanhi, riekko, jouhisorsa, haapana, heinätaavi, pyy, tukkakoskelo, kiiruna, alli, harmaalokki, merilokki ja västäräkki.

Ja toinen sellainen tiedollinen puute, joka minun nähdäkseni pitäisi pikimmiten korjata, on se, että meillä tehdään uhanalaisarviointia verrattain harvoin. Tämä johtaa siihen, että oltiinpa sitten tekemässä uhanalaisuuden vastaisia toimenpiteitä tai laajemmin biodiversi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

teettitoimenpiteitä, joihin tämä metsästyslain muutoskin oleellisesti liittyy, niin ne tulevat osittain jälkijunassa suhteessa siihen reaalitilanteeseen, koska muutokset näissä uhanalaisluokituksissa ovat viime vuosien kokemusten perusteella voineet tapahtua verraten nopeasti. Eli uhanalaisuusarviointien tahti pitäisi vähintäänkin tuplata, ja se tietysti edellyttäisi riittävää rahoitusta tähän tärkeään työhön meidän lajistomme säilyttämiseksi. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

18.31 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! On hienoa kuulla, että moni täällä ajattelee samankaltaisesti kuin mihin tämä kansalaisaloite tähtää, että metsästys tulisi suunnata vain elinvoimaisiin lajeihin ja myös että uhanalaisten lajien metsästys tulisi lopettaa. Haluan osaltani kiittää tästä rakentavasta keskustelusta.

Eräissä keskusteluissa nostettiin esille valkoposkikhanhi, merimetso ja susi, mutta haluan huomauttaa, mikäli olen oikein tämän kansalaisaloitteen tekstin lukenut, että tämä aloite ei koske näitä. Mutta haluan kuitenkin sanoa, että omasta mielestäni kuitenkin näilläkin lajeilla on paikkansa Suomen luonnossa, ei pelkästään niillä lajeilla, mistä on hyötyä ihmiselle esimerkiksi metsästämisen kautta, vaan lajeilla on myös itseisarvo, ja ne ovat oleellinen osa ekosysteemiä ja Suomen luontoa itsessään. Mutta kun luin tämän kansalaisaloitteen läpi, niin ymmärsin, että tämä koskee riista- ja rauhoittamattomiin lajeihin kuuluvaa 17:ää Suomessa uhanalaiseksi luokiteltua eläinlajia. Osa näistä lajeista on erittäin uhanalaisia ja yksi, punasotka, on luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi. On ilmiselvää lainsäädännön heikkous, että tämä lajien uhanalaistuminen ei automaattisesti estä niiden metsästämistä, mutta onkin siksi tärkeää, että me säädämme sellaista lainsäädäntöä, että se näin tulee jatkossa tekemään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.33 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu puhemies! Kiitoksia edustaja Kontulalle hyvästä puheenvuorosta ja myös tästä listauksesta uhanalaisten lajien osalta, että ne nyt pääsevät tänne eduskunnan pöytäkirjaan. Yleensäkin annetaan aina semmoista ajatusmaailmaa tai mielikuvaa, kun puhutaan vaikka esimerkiksi hömötiaisista tai jätkänlinnusta, niin kuin meillä Kainuussa sanotaan kuukkelista, että nämä ovat uhanalaisia lintuja, mutta ne eivät tällä listalla ole. Kyllä ne kuukkelit, vaikka ne... [Välihuuto] — Eivät ole riistalistalla, mutta kun annetaan ymmärtää, että ne ovat häviämässä sukupuuttoon, niin kyllä kuukkeleita on tavattu, kuulkaa, ihan tuolla Kainuun talousmetsissä, vaikka annetaan ymmärtää, että ne ovat vanhojen metsien lintuja. No, totta kai ne pesivät siellä vanhoissa metsissä, ja niitäkin on onneksi Kainuussakin osaltaan suojeltu.

Halusin vielä puheenvuoron ottaa sen takia, että edustaja Elo ansiokkaasti otti tämän luontokadon esille. Suurta huolta kannan luontokadon osalta siinä, että pääkaupungissamme Helsingissä luontokato pääsee valloilleen, kun Malmin lentokentän niittyalueet nyt on kaavoitettu rakentamiskäyttöön ja siellä suoaluetta ruvetaan paaluttamaan ja sinne nousee isoja betonikerrostaloja — toivottavasti edes puusta nämä kerrostalot rakennettaisiin. Edelleenkin luontokato tulee toteutumaan täällä pääkaupunkiseudulla, kun Malmin lentokenttää lähdetään minun mielestäni huonolla kaupunkipolitiikalla kaavoittamaan, ja näin luontoarvoja poljetaan. Se on suuri, suuri sääli, että häviää tällainen uhanalainen niit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

tylaji, kun tällä alueella on paljon perhosiakin tavattu, ja perhostutkijatkin ovat todenneet, että tämmöisiä alueita Suomessa ei kovin montaa ole, jotenka kannan huolta tästä edustaja Elon tuomasta luontokatotilanteesta ja yhdyin tähän huoleen täällä pääkaupunkiseudulla.

Onneksi hömötiaiset vielä lentelevät tuolla meidän Kainuun metsissä. Olen itsekin metsästäjä, ja useasti pakkasaamuna hirvipassissa hömötiaiset tulevat tervehtimään minua, myös jätkänlinnut, kuukkelitkin, tulevat kyselemään, olisiko leivänkannikkaa.

Olen siitä tyytyväinen, että meillä on moninainen, monipuolinen luonto. Sitä metsästäjät haluavat omalla toiminnallaan edesauttaa. Nimittäin metsästäjäthän tekevät hyvää riistanhoitotyötä. Jokainen suomalainen metsästäjä maksaa metsästysmaksun, mitä kautta sitten tätä riistanhoitotyötä toimitetaan ja jatketaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta näyttää mal-
lia, miten pysytään aiheessa.

18.36 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Susikantaa on pienennettävä. Nyt mar-
raskuussa kesän lisääntymiskauden jälkeen susikanta on Luonnonvarakeskuksen ennuste-
mallin mukaan 90 prosentin todennäköisyydellä 36—51 susilaumaa ja 70—84 susirevi-
riä. Maa- ja metsätalousministeriö arvioi, että suotuisa suojelutaso olisi 28 laumaa. Suotui-
sa suojelutaso on selvästi ylittynyt koko maassa. Näin koetaan myös kotimaakunnassani
Varsinais-Suomessa.

Maaseudulla asumisen turvaaminen, ihmisten ja kotieläinten turvallisuus ja laillisten
elinkeinojen harjoittamisen mahdollistaminen ovat kaikki painavia perusteita susikannan
vähentämiselle.

Kannanhoidollinen metsästys on sallittava, ja se on tietysti hoidettava vastuullisesti. Li-
säksi on tärkeää, että määritellään valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat, sillä nykyi-
sessä tilanteessa käytännöt vaihtelevat liikaa alueittain.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

18.37 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä käydään tärkeää keskustelua lajien
uhanalaisuudesta, mutta on huomioitava, että se lakipykälä, mitä tämä kansalaisaloite kos-
kee, ja ne 17 lajia, joita edustaja Kontula ansiokkaasti tässä luetteli, eivät ole pelkästään yk-
sin se lista, kun me puhutaan Suomen uhanalaisista lajeista. Täällä on sanottu, että hömö-
tiainen tai kuukkeli eivät näihin kuulu, mutta valitettavasti kyllä kuuluvat: kuukkeli on
Suomen luonnossa silmälläpidettävä laji, ja hömötiainen on erittäin uhanalainen. Hömöti-
ainen on ehkä meille kaikille metsän ystäville se ehkä tutuin laji, johon ainakin itse olen
pohjoisessa Suomessa tottunut, ja olen ollutkin hyvin järkyttynyt siitä, että tila tällä hetkel-
lä on se, että hömötiainen on taantunut erittäin uhanalaiseksi lajiksi.

Mutta onneksi ei hömötiasta eikä kuukkelia sentään metsästetä eikä meidän tarvitse
niistä tässä keskustelussa jatkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

18.38 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Tosiaan itsekin olisin halunnut tarkentaa asiaa,
jota edustaja Pitko tässä edellisessä puheenvuorossa juuri tarkensi. Eli tässä kansalaisaloit-
teessa puhutaan niistä niin kutsutusti lainsuojattomista riista- ja rauhoitetuista lajeista, jois-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

ta nämä 17 lukumääränä on ollut tässä esillä, joita saa tällä hetkellä metsästää. Emmehän me tässä nyt tietenkään puhu vaikka hömötiäisestä tai valkoposkihanhasta tai sudesta. Eihän näitä lajeja saa tällä hetkellä metsästää, mutta ne voivat silti olla uhanalaiseksi luokiteltuja. Eli tämä on nyt eri kategoria.

Ja niin kuin edustaja Pitko sanoi, niin esimerkiksi hömötiainen on erittäin uhanalainen Suomessa. On tosi surullista nähdä, miten Suomessa monet lintulajit ovat siis käytännössä romahtaneet. Tämä muutos on tapahtunut aika lyhyessä ajassa, ja siihen tosi paljon osaltaan syynä on esimerkiksi meidän tehometsä- ja -maatalous ja meidän epäkestävä ruokajärjestelmä, jonka takia joutuvat sitten kärsimään myös luonnonvaraiset lajit. Mutta mielestäni täällä tuotiin hyvin esille myös se, että ei se ole pelkästään tämä elinympäristöjen häviäminen, vaan myös metsästyksellä on ollut oma roolinsa siinä, että meidän lajeja uhanalaistuu.

Mielestäni edustaja Kontula puhui hyvin ylipäättään, mutta myös hyvin kuvasi sitä, että tässä spesifissä kysymyksessä oikeastaan voisikin puhua tällaisesta teknisestä korjaamisesta selkeän epäkohdan suhteen, jonka kyllä tietenkin pitäisi olla jo korjattu, mutta kun ei ole, niin toivottavasti se tehdään nyt mahdollisimman nopeasti.

Ehkä itse sanoisin vielä, kun tässä kansalaisaloitteessakin puhutaan, että on myös metsästäjien etu, että nämä riistalajit ja kannat pysyvät elinvoimaisina, että niin varmasti onkin, mutta ehkä itse kuitenkin toivoisin, että kun me keskustellaan metsästyksestä, niin me jotenkin aina muistettaisiin se, että ihminen on kuitenkin osa luontoa, yksi laji. Meidän pitäisi oikeasti pystyä kunnioittamaan myös muiden lajien edustajien itseisarvoa. Me aina puhutaan, miten muut lajit täällä tuhoaa luontoa tai tuhoaa satoja, mutta kyllä suurin tuhoaja täällä valitettavasti on tämä meidän laji. Ihmettelen sen takia tätä hieman kritiikitöntä suhtautumista siihen, että nämä kaikki muut lajit ovat täällä ongelma ja sitten niitä pitää voida mielin määrin [Puhemies koputtaa] tuhota. Itse haluan korostaa eläinten oikeuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

18.42 **Ari Koponen ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen nosti täällä tärkeän asian esiin eli kannanhoidollisen metsästyksen, ja sitä eduskunnan eräkerho toteutti eilen illalla Virolahdella villisikajahdin muodossa. Siinä on hieno esimerkki. Nimittäin jos afrikkalainen sikarutto saapuisi Venäjän puolelta Suomeen, niin se toisi Suomelle useiden kymmenien miljoonien eurojen menetykset. Eli se on tärkeää työtä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

18.42 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Luin myös kansalaisaloitteen, ja se koskee näitä 17:ää uhanalaista eläinlajia, että niitä suojeltaisiin, ja kannatan tätä kansalaisaloitetta lämpimästi. [Mai Kivelä: Hyvä!] On tärkeää, että Suomen luonnossa säilyy hyvä balanssi — että me huomioimme eri eläinlajien säilymisen luonnossa ja varmistamme sen — ja ihminen on tässä avaintekijä. Minä toivon, että kun puhutaan metsästyksestä, niin ei aina jouduttaisi vastakkainasetteluun, vaan että on se metsästyksen jälkeen kannanhoidollista tai mitä tahansa, niin se balanssi säilyy, eikä mentäisi kummassakaan suunnassa överiksi näissä asioissa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.43 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Itsekin haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja pahoitella, puhemies, että hieman menee nyt lintulajeihin, mutta haluan vielä tästä hömötiaisesta tuoda esille sen, että kyllä täällä edustajat Kivelä ja Pitko olivat aivan oikeassa: hömötiaainen on uhanalainen laji. Viimeisen kymmenen vuoden aikana yli miljoonan pesivän hömötiaisparin osalta on tultu reiluun 400 000 hömötiaispariin. Se on huolestuttava tilanne.

Mutta haluan muistuttaa, että onneksi tässä maassa kuitenkin on tehty, ja toivon mukaan tulevaisuudessa tehtäisiin enemmänkin, hajautettua yhteiskuntarakentamista, nimittäin kyllä tämä kaupungistuminen ja nämä toimenpiteet ovat hömötiaiseenkin iskeneet. En usko, että näistä 400 000 hömötiaisparista kaikki meillä Kuhmossa asuvat, mutta kun olen siellä metsissä liikkunut, niin ainakin meillä Kuhmossa hömötiaiskanta on hyvällä mallilla, ja se pohjautuu hajautettuun yhteiskuntarakentamiseen. Minun mielestäni keskittämisen tie on tuhon tie myös luonnolle ja luonnon monimuotoisuudelle, ja tästä hyvänä esimerkkinä on tämä Malmin lentokentän tuhoaminen ja se, että nytten kyseiselle niittyalueelle, suoalueelle, lähdetään rakentamaan — toivon mukaan ei betonikerrostaloja, nimittäin puurakentamisen puolestahan meidän pitäisi puhua. Se on sitä ekologisuutta. Se on sitä tulevaisuuden muotoa rakentamisenkin osalta.

Mutta haluan, puhemies, kiittää hyvistä keskustelusta. Haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä, että tämä keskustelu saadaan käydä tässä arvokkaassa salissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

18.45 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja siitä, että tässä on kyse ikään kuin lainsäädännön virheestä, joka on tullut ilmi ja joka on nyt tarpeen korjata. Tästä olen samaa mieltä.

Edustaja Kettuselle on nyt pakko todeta, että kyllä niitä hömötiaisia on myös Nuuksion kansallispuistossa, [Tuomas Kettunen: Hyvä!] eli kyllä ne täällä pääkaupunkiseudullakin pärjäävät silloin, kun pidetään huoli siitä, että meillä on toimivat viheryhteydet metsäisiltä alueilta toisille, ja toivon, että tämä on myös keskustan sydäntä lähellä — niiden viheryhteyksien turvaaminen halki Suomen metsäisinä ja monimuotoisina.

Mutta kun puhutaan nyt tästä lintujen metsästyksestä, niin haluan nostaa esiin myös sen, että lajintunnistus on myös metsästyksessä tärkeää. Kaikki, jotka ovat harrastaneet lintuja, tietävät, että se lajien tunnistaminen ei ole aina ihan yksinkertaista, ja voi kuvitella, että silloin kun niitä metsästämällä ammutaan, välttämättä se ei silloinkaan ole yksinkertaista. Eli on todella tärkeää, että myös metsästäjien parissa tähän kiinnitetään huomiota, ja näin vastuulliset metsästäjät toki varmasti myös tekevät.

Haluan tässä nostaa esille myös sen, että lintuharrastusjärjestöt tai lintujärjestöt ovat tehneet todella hyvää työtä lintuharrastuksen tuomiseksi tavallisten ihmisten ulottuville, ja se lisää meidän ymmärrystä myös luonnosta, ja linnut ovat hyviä indikaattoreita siinä, miten luonto muuttuu. Pidänkin tosiaan tärkeänä, että tätä lajintunnuksen merkitystä edelleen korostetaan, ja toivon, että yhä useammalle riittäisi niiden lintujen harrastaminen kiikarein ja kameroin ja kaukoputkin. [Tuomas Kettunen: Myös linnunpönttöjä tehdään!] — Sekin on hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kontula, olkaa hyvä.

18.47 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! En millään malta olla vielä korjaamatta edustaja Kettusen hömötiaislausuntoja, kun asia on lähellä sydäntä. Hömötiainenhan ei, toisin kuin monet muut tiaiset, ole taajamalintu, joten se, mitenkä hömötiainen pärjää, ei varsinaisesti liity taajamiin ja niiden olosuhteisiin. Me ei tarkalleen tiedetä, mistä hömöti-aisten nopea väheneminen johtuu, mutta on todennäköistä, että varttuneiden metsien nopea väheneminen, toki erityisesti Etelä-Suomesta, on siinä keskeinen osatekijä johtuen siitä, että vaikka hömötiainen viihtyy kaikenlaisissa metsissä, niin sen kylmimmän talven ylitse se selviää niiden varttuneiden metsien avulla, ja jos ei niitä sitten omalla reviirillä enää ole, sitten eivät pienet hömötiaisetkaan enää selviä kevääseen.

Suomelle hömötiainen on erittäin tärkeä, ei pelkästään sen takia, että se on meille kulttuurisesti hirveän tärkeä ja läheinen lintu ja monille se on ensimmäisiä opittuja lintuja, vaan myös sen takia, että neljännes EU-maiden hömötiaisista asuu Suomessa, ja meidän tulisi kantaa erityisen suuri vastuu hömötiaisten suojelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.